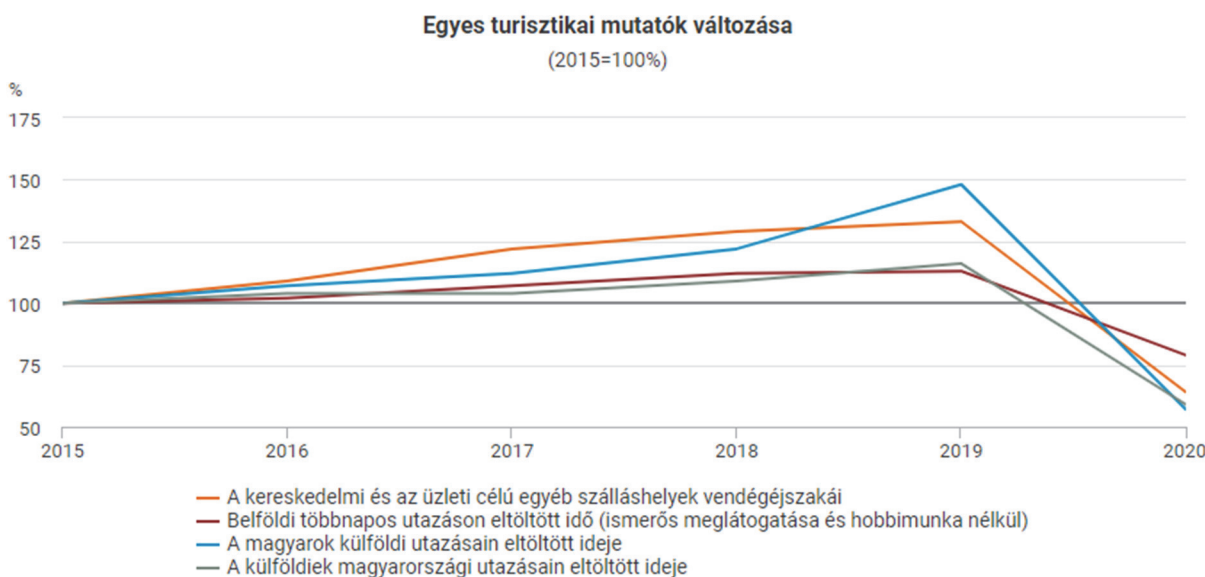

Helyzetkép a turizmus, vendéglátás ágazatról, 2020

Összefoglalás

- A koronavírus okozta járvány és az azzal összefüggő korlátozó intézkedések 2020 jelentős részében markáns visszaesést okoztak a turizmus és vendéglátás szinte minden szegmensében. Ennek hatására a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás bruttó hozzáadott értéke az előzetes becslések alapján 32%-kal csökkent az előző évhez képest.
- A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma 57%-kal visszaesett 2019-hez képest. A vendégforgalom 72%-át a belföldi vendég-éjszakák tették ki.
- A lakosság az előző évinél 37%-kal kevesebb belföldi utazást tett, melyek során az eltöltött idő 33%-kal csökkent.
- A külföldre látogató magyarok kiutazásainak száma mintegy felére, az utazásokhoz kapcsolódó költségek pedig 58%-kal estek vissza.
- 2020-ban a külföldiek az előző évhez mérten 48%-kal kevesebb utazást tettek Magyarországra, és 54%-kal kevesebbet költöttek.
- A vendéglátás forgalmának volumene 32%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A kereskedelmi vendéglátás forgalma 32, a munkahelyi és közétkeztetést végző vendéglátó egységeké 27%-kal esett vissza.

1. ábra

Az EU legnépszerűbb turisztikai célpontjainál a 70%-ot is elérte a vendégéjszakák számának csökkenése

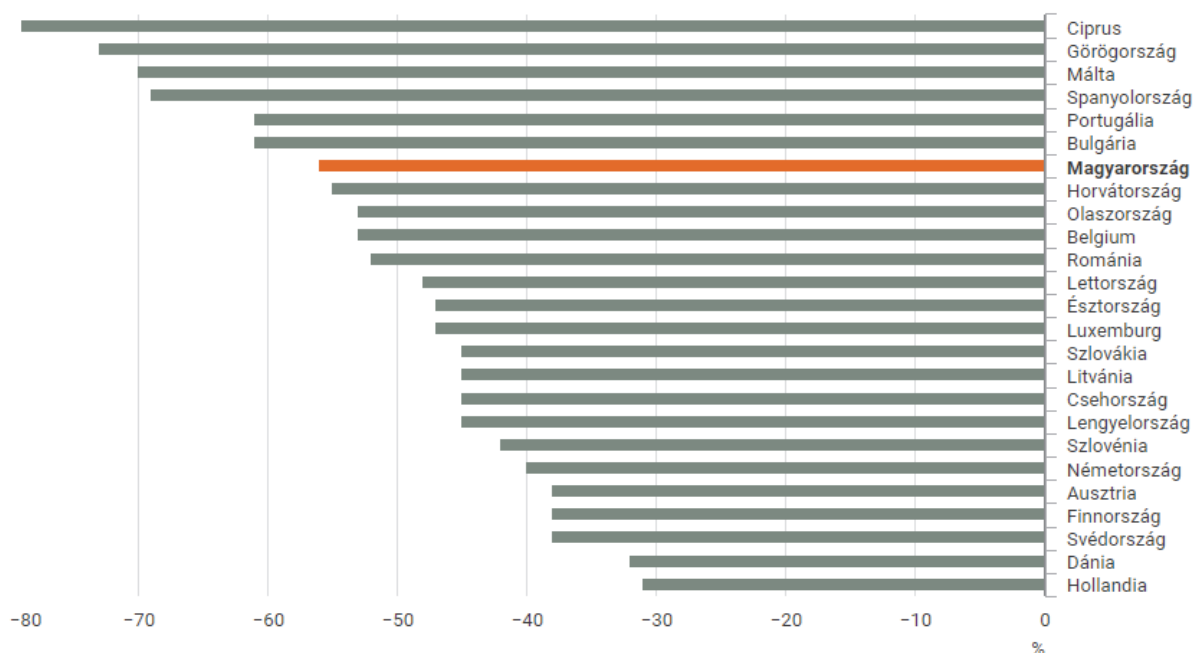
Az előző években a turisztikai szálláshelyek által regisztrált vendégéjszakák száma ^[1] dinamikusán bővült. 2020-ban azonban a Covid19-járvány és a megfékezésére tett védelmi intézkedések, így a turizmus korlátozása következtében, az Európai Unió (EU27_2020) valamennyi tagországában jelentősen csökkent a vendégforgalom. Az unió legnépszerűbb turisztikai célpontjai jelentős veszteségeket szenvedtek el: Spanyolországban közel 70, Olaszországban 53, Németországban pedig 40%-kal csökkent az összes vendégéjszakák száma.

A legnagyobb mértékű, 70% feletti csökkenés Cipruson, Görögországban és Máltán, a legkisebb (31%) pedig Hollandiában következett be.

Annak ellenére, hogy az év első két hónapjában egész Európát növekvő tendencia jellemezte, a visegrádi négyek országaiban is erőteljesen visszaesett a vendégéjszakák száma. Az előzetes adatok alapján a legjelentősebb csökkenés Magyarországon következett be (56%)^[2], a másik három V4-országban a visszaesés azonos mértékű (45%) volt.

2. ábra

A turisztikai szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának változása az uniós tagországokban az előző évhez képest, 2020*

* Franciaország és Írország adata hiányzik.
Forrás: Eurostat.

A belföldi vendégforgalom kevésbé érezte meg a járvány miatti korlátozások hatását (EU-átlag: -39%): három országban növekedés volt tapasztalható (Ciprus, Málta és Szlovénia), a legnagyobb mértékű csökkenés pedig Spanyolországban volt. A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák száma ennél jelentősebb mértékben esett vissza (EU-átlag: -70%), a csökkenés legkevésbé Ausztriát, a legjobban pedig Ciprust érintette.

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ág volt az egyik legnagyobb vesztese a járványnak

A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás bruttó hozzáadott értékének volumene az előzetes becslések alapján 2020-ban 32%-kal csökkent az előző évhez képest, jóval meghaladva a nemzetgazdaság teljesítményének 5,0%-os visszaesését. Az ág részesedése (1,4%) a nemzetgazdaság bruttó hozzáadott értékéből így jelentősen visszaesett. A turizmussal kapcsolatos tevékenységek tovagyrúzó hatásának következtében azonban ez az arány jóval magasabb, 10% feletti is lehet (lásd: [Turizmus-szatellitszámlák, 2018](#)).

1. tábla

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ág részaránya a nemzetgazdaság főbb mutatóiban

(%)

Év	A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás részaránya		
	a bruttó hozzáadott értékből	a beruházásból	a foglalkoztatásból
2015	1,6	1,0	4,4
2016	1,6	1,0	4,5
2017	1,8	0,9	4,3
2018	1,9	1,0	4,0
2019	2,0	1,3	4,2
2020	1,4 ⁺	1,1 ⁺	3,8

A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás nemzetgazdasági ágban **2020. december 31-én 73 ezer vállalkozást tartottak nyilván**, ami 0,5%-kal maradt el az előző évitől. A vállalkozások közül mintegy 49 ezer önálló, és csaknem 24 ezer társas formában működött. Az önálló vállalkozók száma 0,8%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, a társas vállalkozásoké 0,3%-kal emelkedett ugyanezen időszak alatt. A változások iránya ellentétes a nemzetgazdaságban megfigyelhető folyamatokkal, ahol az önálló vállalkozások száma 1,3%-kal bővült, míg a társas vállalkozásoké 0,2%-kal mérséklődött.

A 2019. évi növekedést követően 2020-ban jelentősen, a nemzetgazdasági átlagot (–0,9%) többszörösen meghaladó mértékben, **8,5%-kal csökkent a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak száma** (177 ezer fő) az előző évhez képest. A legnagyobb csökkenés a második negyedévben volt, akkor közel ötödével kevesebben dolgoztak ezen a területen.

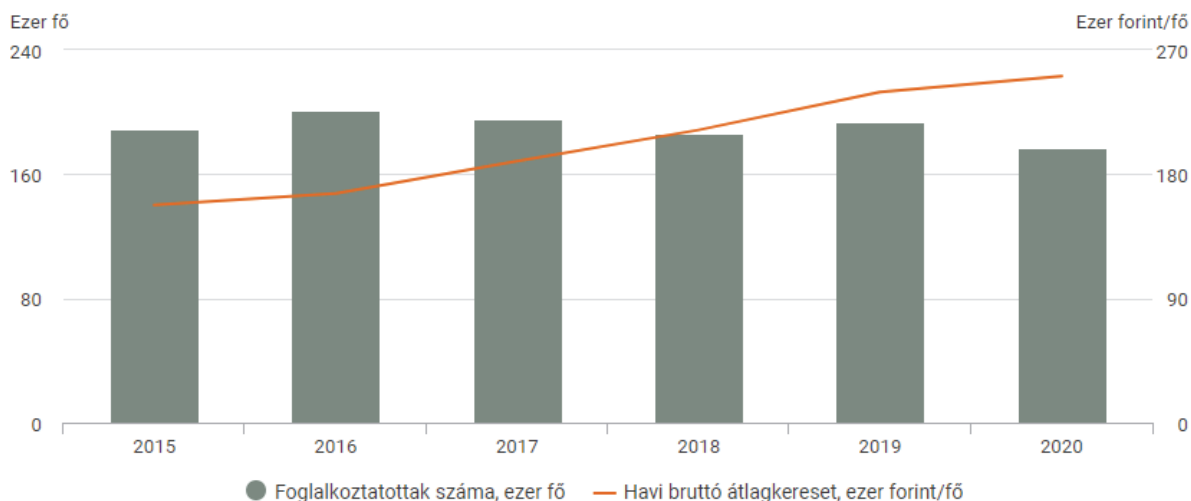
Ennek hatására a nemzetgazdasági ág munkaerőpiaci részesedése is romlott (0,4 százalékponttal), így 2020-ban az összes foglalkoztatott 3,8%-át képviselte.

A szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás területén **alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete** a megelőző évekhez képest lassuló, 4,7%-os növekedés mellett az év végén **251 ezer forint volt**. A dolgozók keresetének növekedési üteme 2020-ban 5,0 százalékponttal volt alacsonyabb a nemzetgazdasághoz viszonyítva, bruttó átlagkeresetük összege 153 ezer forinttal maradt el attól.

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban 2020-ban a **beruházások teljesítményértéke** folyó áron több mint 117 milliárd forintot tett ki, **összehasonlító áron 16%-kal csökkent** az előző évhez képest. Ez a nemzetgazdaság beruházási teljesítményértékének visszaesésénél 12 százalékponttal volt magasabb.

3. ábra

A szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban foglalkoztatottak számának és havi bruttó átlagkeresetének alakulása

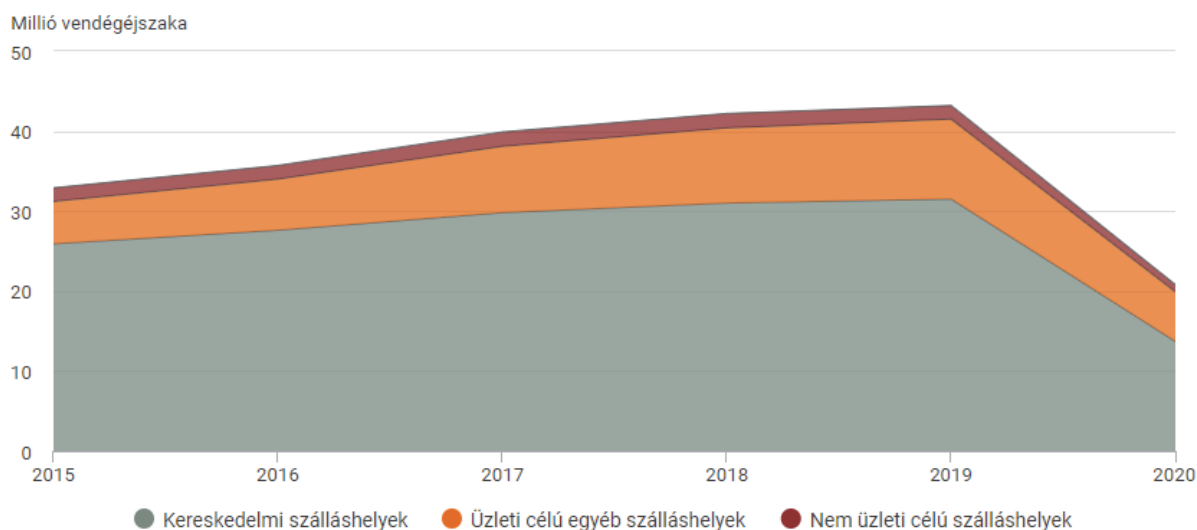
Mind a belföldi-, mind a külföldi vendég-éjszakák száma jelentősen elmaradt a korábbi időszakoktól

2020-ban a szálláshely-szolgáltatók több mint 215 ezer szobát és 609 ezer férőhelyet kínáltak a vendégek számára.

A vendégéjszakában mért vendégforgalom közel kétharmada (13,7 millió éjszaka) a kereskedelmi szálláshelyeken zajlott. Ezzel együtt **az üzleti célú egyéb szálláshelyek** (magán- és egyéb szálláshelyek) **vendégforgalmi** részesedése tovább növekedett, a járvány kevésbé érintette hátrányosan ezeket a szálláshelyeket. 2010-ben a vendégéjszakák 13, 2019-ben 23, 2020-ban már 30%-a üzleti célú egyéb szálláshelyen valósult meg.

4. ábra

A szálláshelyek vendégéjszakáinak alakulása

Jelentősen csökkent a működő kereskedelmi szálláshelyek száma és vendégforgalma

2020. júliusban az előző évinél 584-gyel kevesebb, 2891 kereskedelmi szálláshely közel 82 ezer szobával és mintegy 273 ezer férőhellyel várta a vendégeket. **Mindegyik szállástípus egységszáma csökkent, ez leginkább a közösségi szálláshelyeket, legkevésbé a panziókat érintette.** A férőhelyek száma összességében több mint 77 ezerrel szűkült, elsősorban a kempingekben, szállodákban és közösségi szálláshelyeken történt csökkenés miatt.

Továbbra is a szállodákban működött a legtöbb férőhely, azzal együtt is, hogy számuk több mint 22 ezerrel esett vissza. A nyári hónapokban jelentős kapacitással rendelkeztek a kempingek, júliusban 186 egység, 62 ezer férőhellyel volt nyitva.

2. tábla

A kereskedelmi szálláshelyek kapacitása és vendégéjszakáinak száma szállástípusonként, 2020

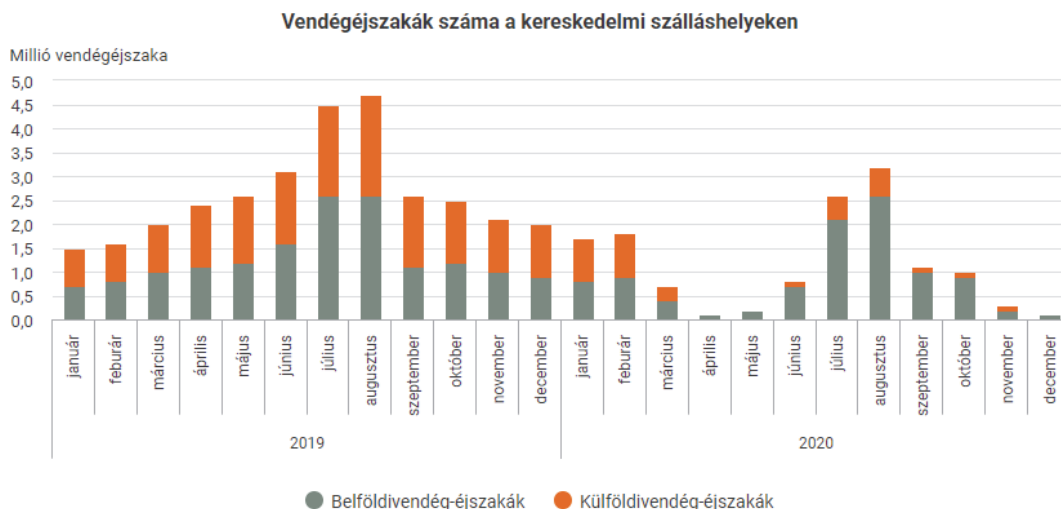
Szállástípus	Egységek	Szobák	Férőhelyek	Belföldivendég- éjszakák	Külföldivendég- éjszakák
	száma, 2020. július			száma 2020-ban, ezer	
Szálloda	905	51 566	127 172	6 526	2 927
Panzió	1 124	12 137	31 483	1 351	199
Közösségi szálláshely	336	9 852	32 254	539	222
Üdülőtábor	340	6 017	19 296	750	70
Kemping	186	2 000	62 185	750	356
Összesen	2 891	81 572	272 390	9 916	3 774

A kereskedelmi szálláshelyek **vendégforgalmának évek óta tartó növekedése 2020-ban megállt**: 5,4 millió vendég 14 millió éjszakára vette igénybe a hazai szálláshelyek szolgáltatásait, ami 58, illetve 57%-os csökkenést jelentett 2019-hez képest.

A beutazási korlátozások és egyéb védelmi intézkedések következtében a kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakában mért éves forgalmából – az előző évektől eltérően – a belföldi vendégek részesedtek jelentősebben, 72%-kal.

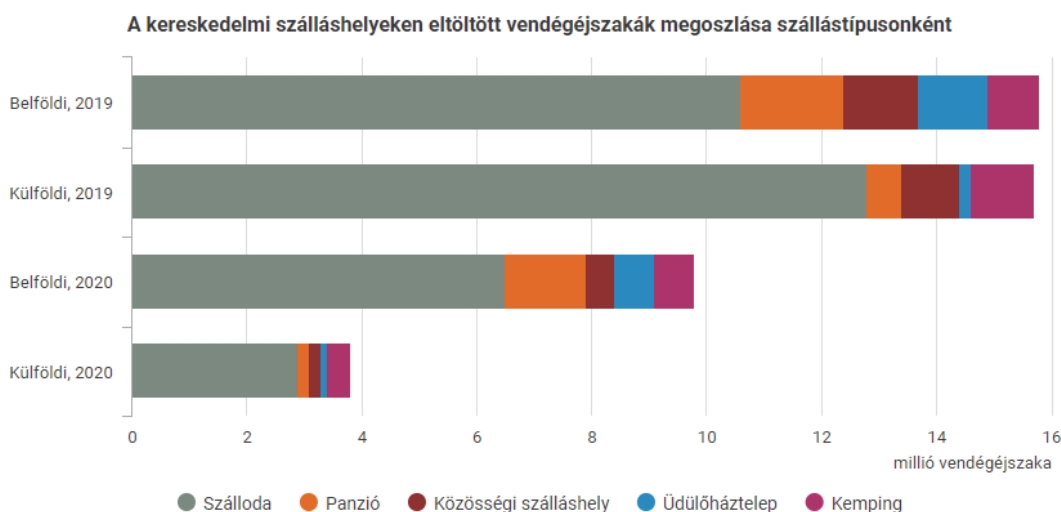
2020-ban a kereskedelmi szálláshelyek **4,0 millió belföldi vendéget fogadtak**, akik összesen 9,9 millió vendégéjszakát töltöttek el. A belföldi vendégek száma 41, a vendégéjszakáké 37%-kal csökkent 2019-hez képest. Az éves belföldi forgalom majdnem fele júliusban és augusztusban jelentkezett, mindkét hónapban meghaladva a 2,1 millió vendégéjszakát. Augusztusban a belföldivendég-forgalom minimálisan maradt el az előző évitől.

5. ábra

A belföldi forgalom kevésbé koncentrált a szállodákra, mint a külföldi, de a belföldiek körében is ez a szállástípus volt a legkedveltebb: a vendégéjszakák mintegy kétharmada valósult meg ezekben az egységekben. A különböző szállástípusok közül a kempingekben és a panziókban esett vissza legkevésbé a vendégéjszakák száma.

6. ábra

2020-ban a kereskedelmi szálláshelyeken 1,4 millió külföldi vendég 3,8 millió éjszakát töltött el. Számuk 78, az általuk eltöltött vendégéjszakáké 76%-kal volt alacsonyabb az előző évinél.

A **külföldi vendégek** túlnyomó része – az előző évekhez hasonlóan – szállodában szállt meg, ahol vendégéjszakáik 78%-át regisztrálták. A többi szállástípus részesedése a külföldi forgalomból csekélynek mondható, a második legnépszerűbb a kemping volt, ahol a vendégéjszakák 9,0%-a realizálódott.

A **külföldi vendégek** földrészek és országok szerinti **összetételében** a Covid19-járvány hatására Európa szerepe tovább erősödött 2020-ban. Tízből kilenc vendégéjszakát az

Európából érkező vendégek töltöttek el a szálláshelyeken. A második legnagyobb súllyal, 318 ezer vendégéjszakával az ázsiai országok részesedtek.

A legjelentősebb küldő országok sorrendben Németország, Csehország, Ausztria és az Egyesült Királyság voltak, melyek együttesen az összes külföldi vendégéjszaka több mint harmadát adták.

A kereskedelmi szálláshelyek összesen 234 milliárd forint bruttó árbevételt értek el, folyó áron 58%-kal kevesebbet, mint 2019-ben. A bevétel nagysága a vendégéjszakák számához hasonló mértékben esett vissza.

Az összes bevétel 56%-át kitevő szállásdíjbevétel az előző évinél 61%-kal volt alacsonyabb. A külföldi vendégek elmaradása miatt a korábbi évekre jellemző trend megfordult, így a belföldi vendégektől származott a szállásdíjbevétel 65%-a. A belföldiekéntől származó szállásdíjbevétel alakulását befolyásolta a Széchenyi Pihenőkártya (SZÉP-kártya) 2019-hez hasonló mértékű használata is: 2020-ban a vendégek az egy évvel korábbinál 3%-kal kevesebbet, 30 milliárd forintot fizettek vele a kereskedelmi szálláshelyeken. Ez a belföldi szállásdíjbevétel harmadát tette ki.

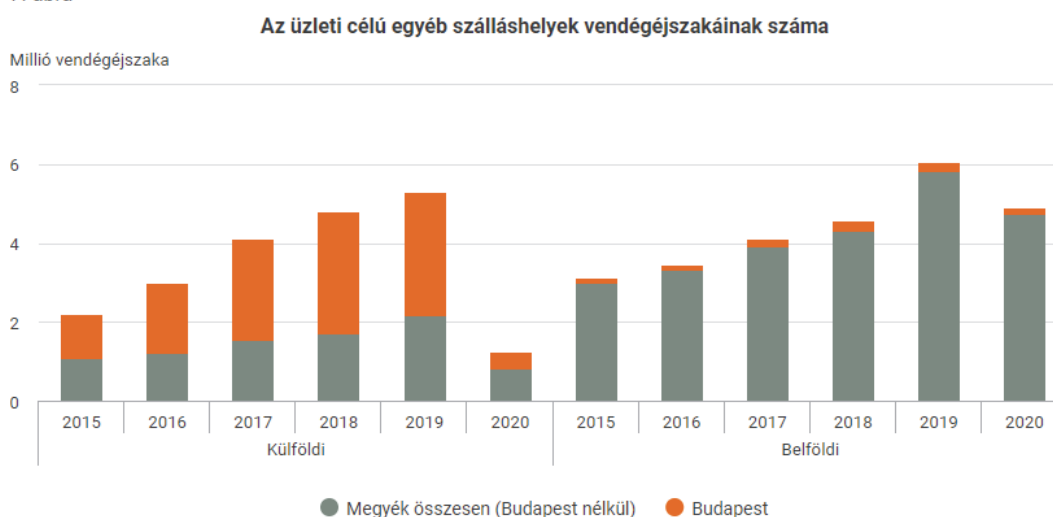
Az üzleti célú egyéb szálláshelyek vendégforgalma kisebb mértékben esett vissza, mint a kereskedelmi szálláshelyeké

2020 végén 43 ezer magán- és egyéb szálláshelyi^[3] vendéglátó 119 ezer szobával és 279 ezer férőhellyel várta a vendégeket. Az előző évhez képest a nyilvántartott szállásadók száma kis mértékben, 2,6%-kal csökkent, míg a szobáké 1,3%-kal növekedett. Az összes szoba és férőhely egytizede a Balatonnál állt rendelkezésre.

Az év során 1,9 millió vendég 6,0 millió éjszakát töltött el a magán- és egyéb szálláshelyeken. A vendégek száma 42, a vendégéjszakáké 39%-kal esett vissza.

A belföldi vendégek által eltöltött éjszakák száma 2020-ban kismértékben, mindössze 1,7%-kal csökkent. Ezzel szemben a külföldieké sokkal jelentősebben, 75%-kal volt kevesebb.

7. ábra

A nem üzleti céllal üzemeltetett közösségi, szabadidős szálláshelyeken is csökkent a kapacitás és az igénybevétel

2020 júliusában az egy évvel korábbinál kevesebb, 940 szálláshely üzemelt nem üzleti célú (nonprofit) egységként. **A rendelkezésre álló kapacitás** (15 ezer szoba és 64 ezer férőhely) **szintén csökkent**. A nem üzleti célú szálláshelyek döntő része továbbra is üdülőként, illetve gyermek- és ifjúsági táborként működött. 184 diákotthon és kollégium végzett kiegészítő tevékenységként nonprofit szálláshely-szolgáltatást, az országos férőhely-kapacitás 47%-át kínálva. 2020-ban a szálláshelyek az előző évinél kisebb vendégforgalmat bonyolítottak le: 253 ezer vendéget fogadtak, akik 909 ezer éjszakát töltöttek el. **A vendégek száma 53, a vendégéjszakáké 45%-kal csökkent** 2019-hez képest. Az előző évekhez hasonlóan a vendégéjszakák túlnyomó többségét a belföldi vendégek töltötték el ezeken a szálláshelyeken.

A többnapos belföldi utazásokon eltöltött idő a harmadával esett vissza

2020-ban a lakosság az előző évinél 37%-kal kevesebb, 8,9 millió belföldi utazást tett. Az ezek során eltöltött idő 33%-kal csökkent, így kevéssel 40 millió nap alatt maradt. A lakosság elsősorban a rövidebb időtartamú utazásokról mondott le, így az utazások átlagos időtartama növekedést mutat.

3. tábla

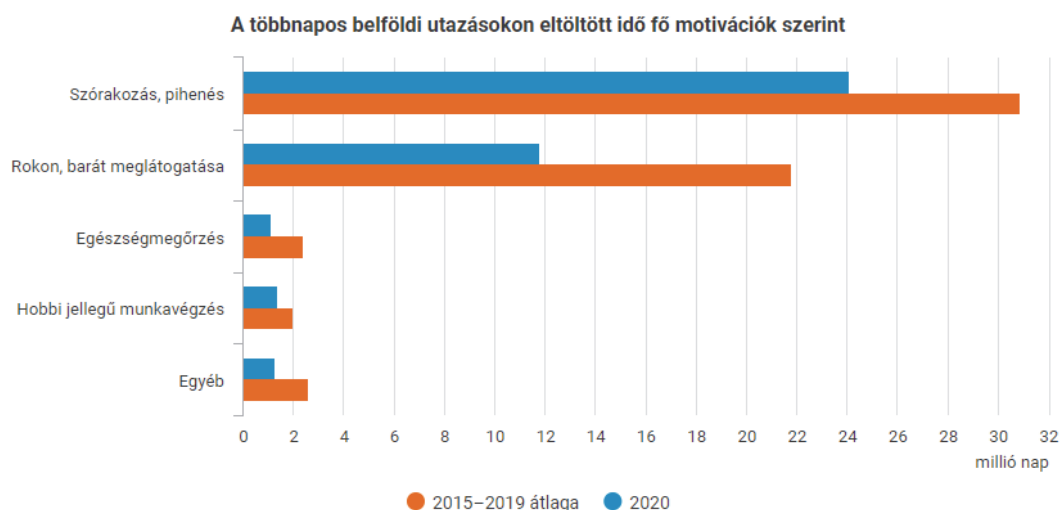
A belföldi többnapos turisztikai utazások összefoglaló adatai

Időszak	Utazási aktivitás, % ^{a)}	Összes utazás, ezer fő	Utazáson eltöltött idő, ezer nap	Egy utazás átlagos időtartama, nap	Kiadás, millió forint	Egy utazó egy napjára jutó kiadás, forint
2015	48,1	15 253	61 975	4,1	307 407	4 960
2016	50,0	14 425	58 967	4,1	308 911	5 239
2017	51,5	14 374	57 908	4,0	328 802	5 678
2018	52,0	14 386	60 296	4,2	347 421	5 762
2019	52,4	14 249	59 280	4,2	393 243	6 634
2020	39,0	8 919	39 803	4,5	269 792	6 778
Ebből:						
szórakozás, pihenés	–	5 003	24 130	4,8	214 102	8 873
rokon, barát, ismerős meglátogatása	–	3 013	11 814	3,9	29 796	2 522
egészségmegőrzés, wellness	–	193	1 064	5,5	14 026	13 188
kulturális, sportrendezvény	–	69	249	3,6	1 937	7 764
hobbyi jellegű munkavégzés	–	338	1 445	4,3	2 559	1 771
hivatalos út	–	125	362	2,9	2 994	8 279
egyéb	–	179	738	4,1	4 377	5 932
Összes utazás, előző év=100	–	62,6	67,1	107,3	68,6	102,2

^{a)} Az utazók aránya a teljes népességben belül.

A koronavírus okozta járvány következtében megváltoztak az utazási szokások is: az **eltöltött idő tekintetében a szórakozás, pihenés céljából tett utazások aránya** a 2019. évi 57-ről 60% fölé nőtt, míg a rokonlátogatások aránya 33-ról 30%-ra csökkent. Az előző két kategóriával szemben a hobbi jellegű munkavégzés, kertészkedés miatt tett utazásokon eltöltött idő számszerűen is növekedett (4,4%-kal).

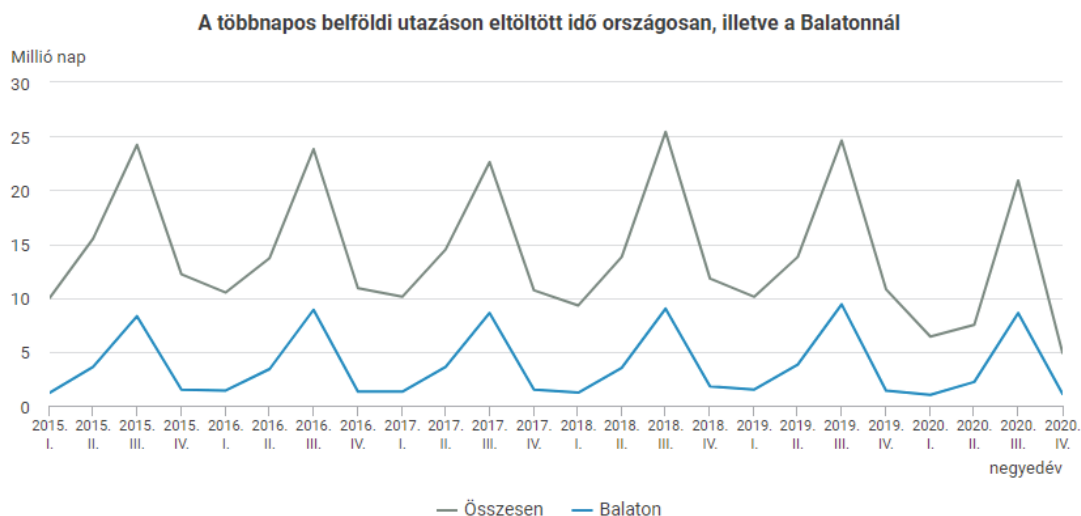
8. ábra

Az utazások céljával szorosan összefügg az igénybe vett szállás típusa, ugyanis a rokonok, ismerősök meglátogatása során gyakran ők biztosítják a szállást is. Az üdülési célú vagy hobbimunka miatt tett utak esetében a saját második otthon szerepe kiemelkedő, ezek aránya összességében 20%-ra emelkedett. A kereskedelmi szálláshelyek közül továbbra is a szállodák voltak a legnépszerűbbek, bár az eltöltött idő tekintetében a részesedésük az egy évvel korábbi 34-ről 28%-ra csökkent.

Az év során változó járványhelyzet, illetve az azzal kapcsolatos korlátozó intézkedések a főszezonnak tekinthető III. negyedév forgalmát kevésbé befolyásolták, mint az év más időszakait. Nyáron a járványveszély átmeneti mérséklődésével a lakosság a külföldi utazások helyett inkább a belföldi úti célpontokat, elsősorban a Balatont részesítette előnyben.

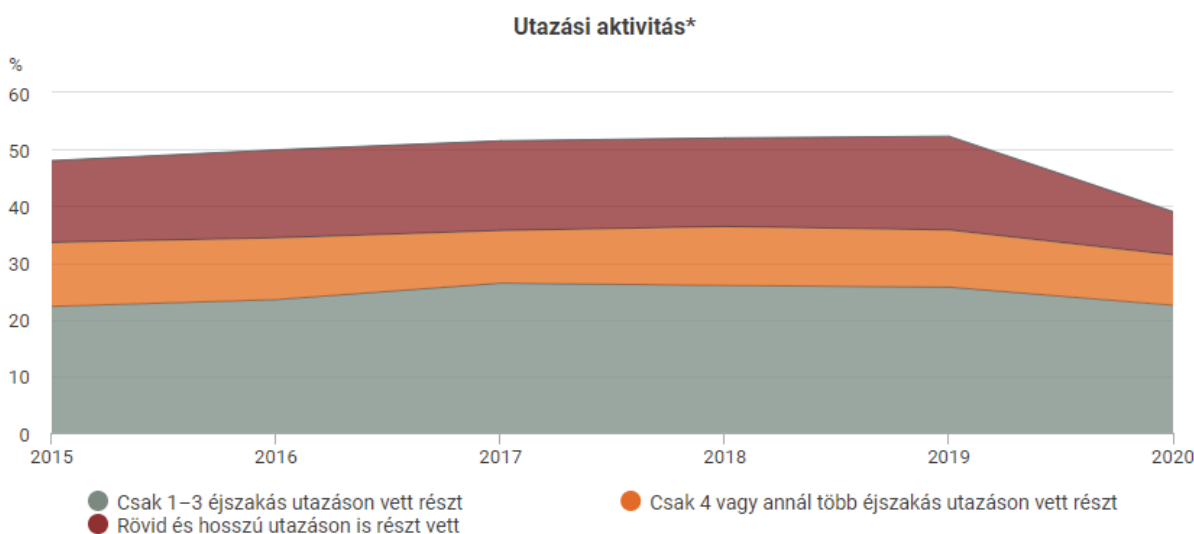
9. ábra

A korábbanál kevesebben vettek részt belföldi többnapos utazáson

2019-ben még a lakosság több mint fele vett részt legalább egy alkalommal többnapos belföldi, turisztikai célú utazáson, 2020-ra azonban arányuk 39%-ra esett vissza.

10. ábra

* Az utazók aránya a teljes népességben belül.

Az utazásban való részvétel visszaesése sem területileg, sem a demográfiai jellemzők alapján nem volt egységes. A kisebb lélekszámú településeken élők turizmusban való részvétele korábban is alacsonyabb volt, a járványhelyzet hatására pedig a különbség tovább nőtt a nagyobb városokban lakókhöz képest, mivel utóbbiak esetében lényegesen kisebb visszaesés történt az utazások terén. A budapestiek több mint fele, az ország más területein élőknek azonban csak harmada hagyta el a lakóhelyét többnapos belföldi utazás céljából.

A rendszerint többet utazó felsőfokú végzettségűek körében arányaiban kisebb visszaesés volt tapasztalható: 2020-ban 58%-uk vett részt többnapos belföldi utazáson, míg a középfokú végzettségűeknél ez az arány 34, az alacsonyabb végzettségűek esetében 22% volt.

Az utazásban való részvétel csökkenése minden korosztálynál megfigyelhető, de különösen jelentős volt a legveszélyeztetettebb, 64 évesnél idősebbek körében: az ő részvételi arányuk 41-ről 26%-ra esett vissza.

2020-ban legalább négyéjszakás távolléttel járó utazáson a lakosságnak – az egy évvel korábbi 27% után – mindössze 17%-a vett részt; a megtett 2,6 millió utazás során összesen **21 millió napot töltöttek el**.

A hazai turisták a többnapos utakon 31%-kal, az egynaposokon 45%-kal kevesebb pénzt költöttek, mint egy évvel korábban

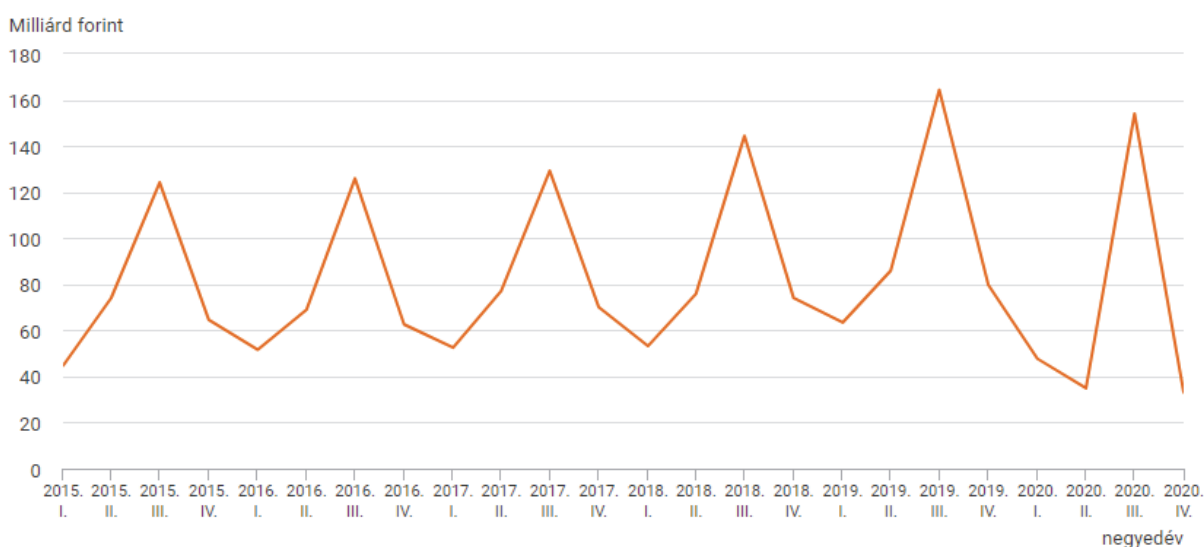
2020-ban a többnapos belföldi turisztikai utakra a lakosság 270 milliárd forintot fordított, 123 milliárd forinttal kevesebbet, mint 2019-ben. **Az egy utazó egy napjára jutó költség folyó áron 2,2%-kal, 6800 forintra nőtt**, a szórakozási, pihenési célból tett utaknál is megközelítette a 9 ezer forintot. A legkisebb anyagi ráfordítással – 3 ezer forint alatti napi költséssel – az ismerős meglátogatása, illetve a hobbimunka célú utazások jártak.

A turizmus jellegéből adódó szezonális a nyári hónapokban az átmenetileg enyhülő járványügyi korlátozások miatt a korábbiaknál is élesebben rajzolódott ki: a turisztikai kiadások mintegy 57%-a a III. negyedévben történt.

A kiadások összetételében nem volt lényeges változás, azok közel felét szálláshely-szolgáltatásra, 20%-át éttermi étkezésre, illetve élelmiszerek vásárlására, 16%-át közlekedésre, üzemanyag-vásárlásra fordították a hazai turisták.

11. ábra

A lakosság turisztikai célú kiadásai a többnapos belföldi utakon negyedévenként

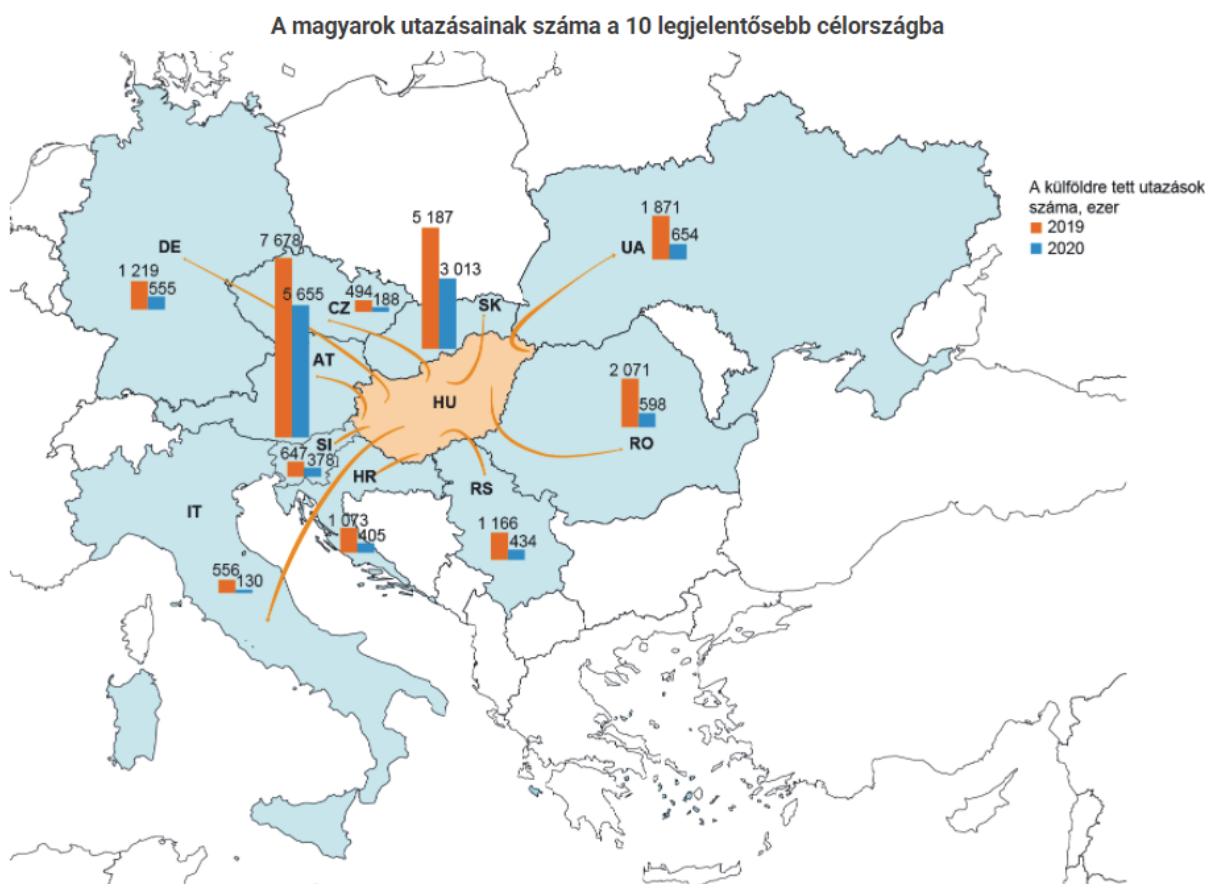
A lakosság 2020-ban 21 millió egynapos turisztikai utazást tett, melyek során közel 82 milliárd forintot költött el. Ez 38, illetve 45%-os visszaesést jelent az egy évvel korábbihoz képest, az utóbbi érték még a többnapos utazásoknál tapasztalható csökkenés mértékét is meghaladja.

Jelentősen csökkent a külföldi utazások száma és a tartózkodási idő

2020-ban a koronavírus okozta járvány hatására a külföldre utazó magyarok száma drasztikusan visszaesett, egyrészt a vírustól való félelem, másrészt az elrendelt határzárak és szigorítások miatt.^[4] A magyar lakosok **kiutazásainak** száma mintegy felére csökkent, az előző évi 25 millióról 13 millióra. Az egynapos utazások a teljes látogatóforgalom több mint kétharmadát adták, ezek során a szomszédos országokat keresték fel a magyarok. A többnapos utazások leggyakoribb célpontjai – az előző évhez hasonlóan – szintén a szomszédos Ausztria, Szlovákia, Németország és Románia voltak.

Ezzel párhuzamosan a külföldön **eltöltött idő** 62%-kal, 29 millió napra csökkent. A legnagyobb mértékben a szabadidős célú utazások, illetve a rokon- és barátlátogatásokra fordított idő esett vissza (73, illetve 61%-kal). A többnapos utazások átlagos időtartama számottevően, az előző évi 6,4-ről 5,2 napra csökkent.

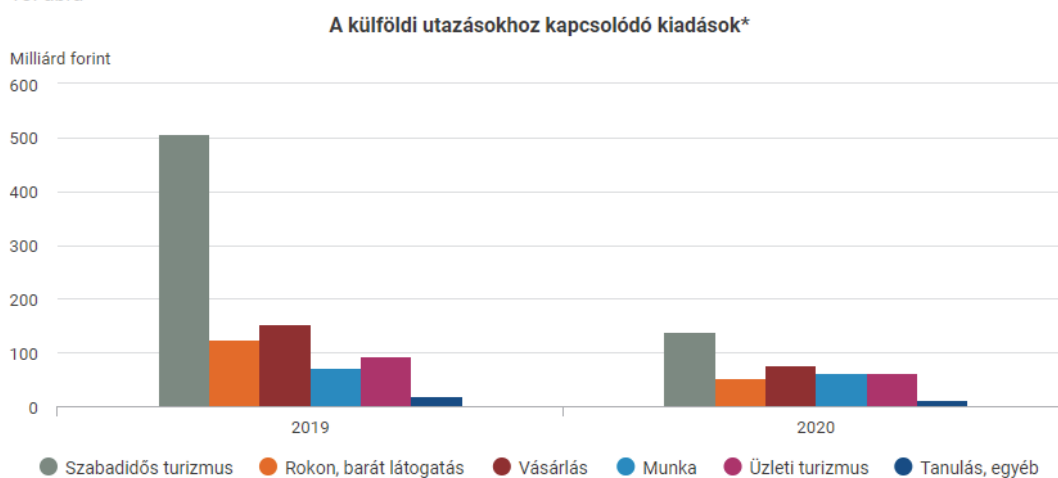
12. ábra

Negyedükre estek vissza a kiadások a szabadidős célú utazásokon

2020-ban a **magyarok** 404 milliárd forintot, az előző évinél 58%-kal kevesebbet fordítottak külföldi utazásaikhoz kapcsolódó termékekre és szolgáltatásokra. A kiadások több mint kétharmada a többnapos külföldi utazásokhoz kötődött, melyek legnagyobb részét szabadidős célú utazásokon fizették ki. Legerőteljesebben az üdülésre, szórakozásra fordított összegek estek vissza az egy évvel korábbihoz képest (73%-kal), az utazók a rokon- és barátlátogatások során 57%-kal költöttek kevesebbet. Legkevésbé a munkavégzési célú kiadások csökkentek (14%-kal).

13. ábra

A magyarok külföldi utazásai során egy fő naponta **átlagosan** 14 ezer forintot költött, 8,2%-kal **többet**, mint 2019-ben. A legnagyobb mértékű növekedés a munkavégzési és vásárlási célú utaknál figyelhető meg.

A külföldi beutazások száma a felére csökkent, a küldő piac Európára szűkölt

2020-ban a koronavírus okozta járvány miatt szinte az egész évet **drasztikus külföldi látogatószám- és kiadáscsökkenés jellemezte** az utazási korlátozások folytán.^[5] A **szabadidős utazások száma közel harmadára esett vissza**. A tengerentúlról negyedannyian érkeztek, mint előző évben, a látogatói piac szinte csak Európára szűkölt. Az utazásokat 2020-ban elsődlegesen nem a hagyományos szabadidős, hanem a hivatási és üzleti célok motiválták. Legkevésbé a munkavégzés jellegű beutazások száma mérséklődött.

4. tábla

A Magyarországra tett külföldi utazások összefoglaló adatai

Időszak	Külföldiek beutazásainak száma, millió utazás	Tartózkodási idő összesen, millió nap	Kiadások, milliárd forint	Egy főre jutó napi költség, ezer forint/fő/nap
2015	48,3	119,6	1 608	13,4
2016	52,9	124,0	1 725	13,9
2017	55,0	124,4	1 832	14,7
2018	57,7	130,1	2 067	15,9
2019	61,4	138,5	2 310	16,7
2020	31,6	70,9	1 054	14,9

2020-ban a külföldiek az előző évhez mérten 48%-kal kevesebb, **31,6 millió utazást tettek Magyarországra**, melynek során a tartózkodási idejük 49%-kal, 70,9 millió napra, az átlagos tartózkodási idejük pedig 2,3 napról 2,2 napra csökkent. Az egynapos utazások száma 46, a többnapos utazásoké 56%-kal volt kevesebb, mint 2019-ben.

5. tábla

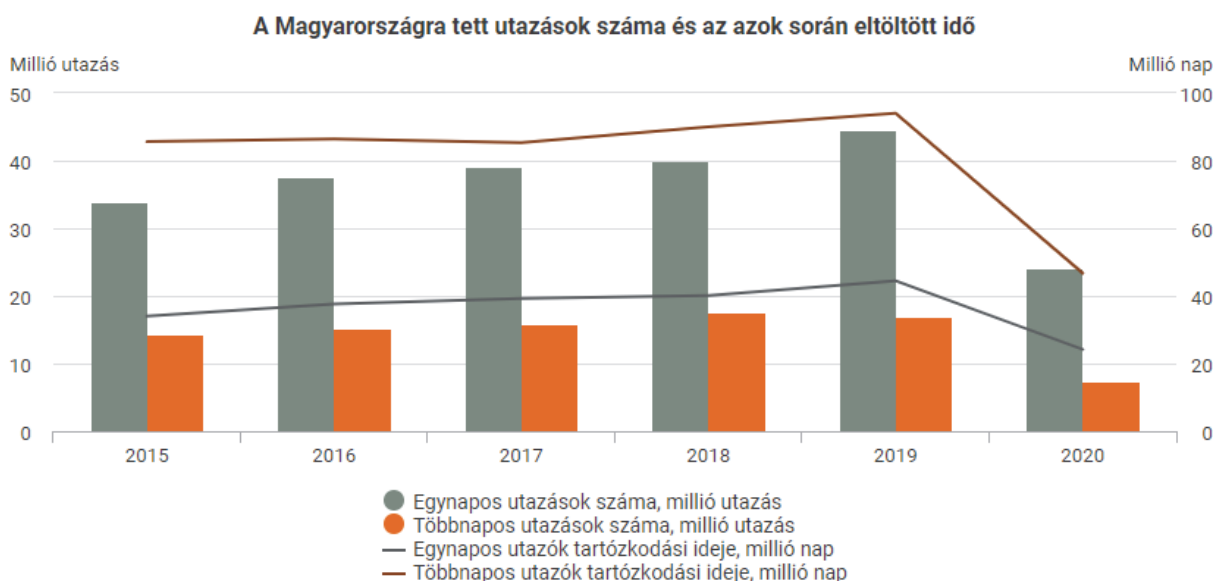
A Magyarországra tett külföldi utazások és kiadások főbb motivációk szerint

Motiváció	Külföldiek beutazásainak száma, millió utazás		Kiadások, milliárd forint	
	2019	2020	2019	2020
Szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzés	15,5	5,8	1 258	376
Rokon, barát, ismerős meglátogatása	4,8	2,5	195	97
Termékek és szolgáltatások vásárlása	10,9	5,7	218	120
Egyéb magánjellegű utazási célok	4,4	2,6	191	157
Átutazás	20,3	11	175	104
Üzleti út, konferencia, üzletelés jellegű utak	2,7	1,5	211	123
Munkavégzés	2,8	2,6	62	76
Összesen	61,4	31,6	2 310	1 054

10 éve nem volt ilyen alacsony a több napra látogatók aránya

Az utóbbi 10 évben a több napra látogatók aránya az összes külföldi beutazáson belül évről évre – kisebb megtorpanásokkal – folyamatosan növekedett. 2019-ben a látogatók közel egyharmada érkezett egy napnál hosszabb időre. A járvány hatására azonban arányuk 2020-ban 23%-ra esett vissza.

14. ábra

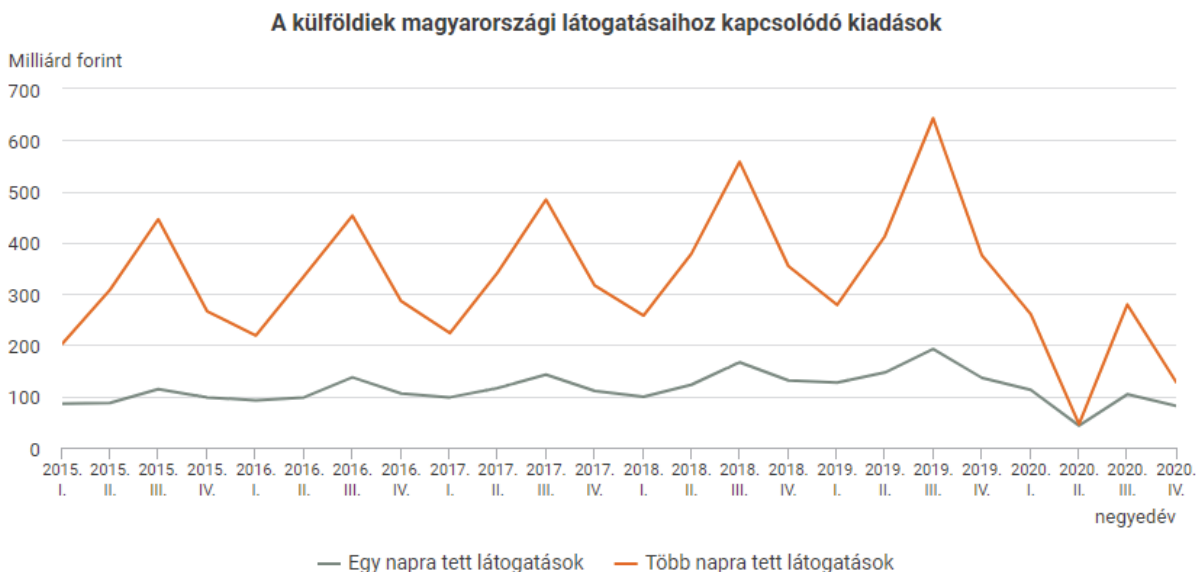

A Magyarországra tett többnapos külföldi utazások **száma 56%-kal, 7,4 millió utazásra csökkent**. Az utak 79%-a magánjellegű, 10,7, illetve 10,1%-ban munkavégzési és üzleti célú látogatás volt. A magánjellegű utazásokon belül a városnézések, körutazások, szórakozás célú utak részaránya esett vissza leginkább. A legtöbb Németországból (1,4 millió fő), Ausztriából (889 ezer fő), Romániából (745 ezer fő) és Szlovákiából (727 ezer fő) érkeztek. **A több napra tett utazások negyede, 1,8 millió utazás bonyolódott légi úton, melyek száma 74%-kal csökkent 2019-hez képest.**

A külföldiek költsége kevesebb mint felére csökkent

2020-ban a külföldiektől származó bevételek összege 1054 milliárd forint volt, amely 54%-kal maradt el az előző évitől, ugyanis az utazások száma 48%-kal visszaesett. Az utazók átlagos napi költsége 16,7 ezer forintról 14,9 ezer forintra csökkent. A szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzési célú utazások esetében 18, az üzleti, konferencia, üzletelés jellegű utaknál 14%-os volt a napi kiadások csökkenése.

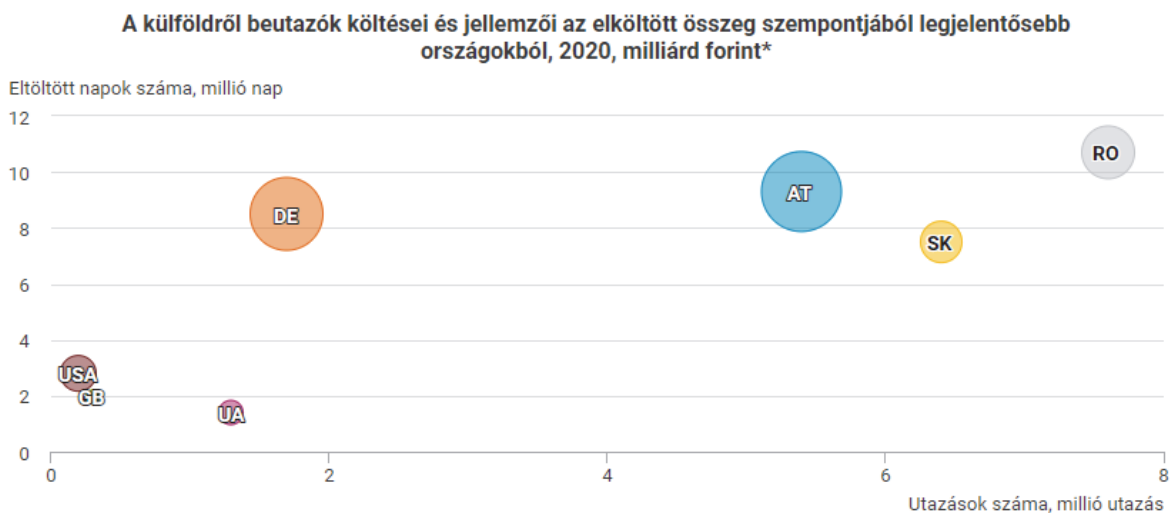
15. ábra

A külföldiek magyarországi kiadásainak valamivel több mint egyharmada (376 milliárd forint) kapcsolódott a szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzési célú utazásokhoz, melyek során a kiadások az előző évhez mérten jelentősen, 70%-kal csökkentek. A rokon- és barátlátogatásra érkezők kiadásainak összege (97 milliárd forint) felével, az átutazóké (104 milliárd forint) 40%-kal lett kevesebb.

2020-ban az Ausztriából érkezők költöttek a legtöbbet hazánkban (189 milliárd forintot), mely az összes külföldiektől származó kiadás 18%-a volt. Ezen összeg több mint egyharmada az egészségügyi ellátásokhoz, valamivel több mint egynegyede a vásárlásokhoz és további közel egynegyede a szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzési célú utakhoz kötődött. A németek 158 milliárd, a Romániából érkezők pedig 91 milliárd forintot költöttek itt-tartózkodásuk alatt.

16. ábra

* A buborék nagysága a költséssel egyenes arányban változik.
Országkódok: AT – Ausztria, DE – Németország, RO – Románia, SK – Szlovákia, USA – Egyesült Államok, UA – Ukrajna, GB – Egyesült Királyság.

Az egynapos utazásokhoz kapcsolódó kiadások 43%-kal, 341 milliárd forintra csökkentek. Ez az összes külföldi költség közel egyharmadát tette ki. Az egy napra látogatók termékek és szolgáltatások vásárlására, valamint átutazások alkalmával költötték a legtöbbet.

A többnapos utazások során a külföldiek 714 milliárd forintot költöttek, 58%-kal kevesebbet, mint 2019-ben. A többnapos utak kiadásainak fele a szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzési célú utazásokhoz, 13%-a a rokon-, és barátlátogatásokhoz kapcsolódott, melyek összege 71 és 50%-kal csökkent.

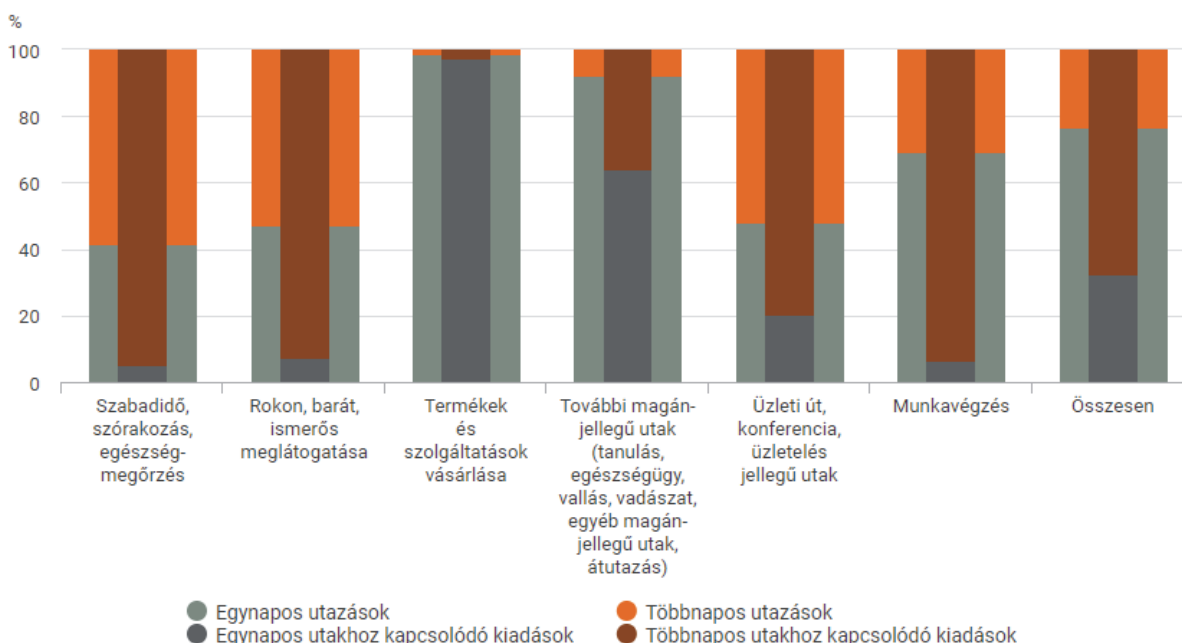
A több napra érkező külföldiek napi, egy főre jutó átlagos kiadásainak összege közel 3000 forinttal, 15 300 forintra csökkent 2019-ben.

A szabadidő, szórakozás, egészségmegőrzési célú utazásokhoz kapcsolódóan a napi átlagköltség 4000 forinttal, 17 900 forintra mérséklődött, a rokon- és barátlátogatók átlagos napi költsége 10 700 forintra növekedett.

2020-ban a légi úton érkezők kiadásainak összege 339 milliárd forint volt, harmadannyi, mint az előző évben. A repülővel érkezők átlagos napi költsége 18 000 forintra csökkent.

17. ábra

**A külföldiek egy- és többnapos magyarországi utazásaihoz kapcsolódó kiadásainak megoszlása
kiemelt motivációk szerint, 2020**

Csaknem harmadával esett vissza a kereskedelmi vendéglátás árbevétele

Az előzetes adatok alapján 2020-ban a **vendéglátásból folyó áron 1062 milliárd forint árbevétel származott**, a forgalom volumene 32%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. A kereskedelmi vendéglátás forgalmának volumene 32, a munkahelyi és közétkeztetést végző vendéglátó egységeké 27%-kal esett vissza.

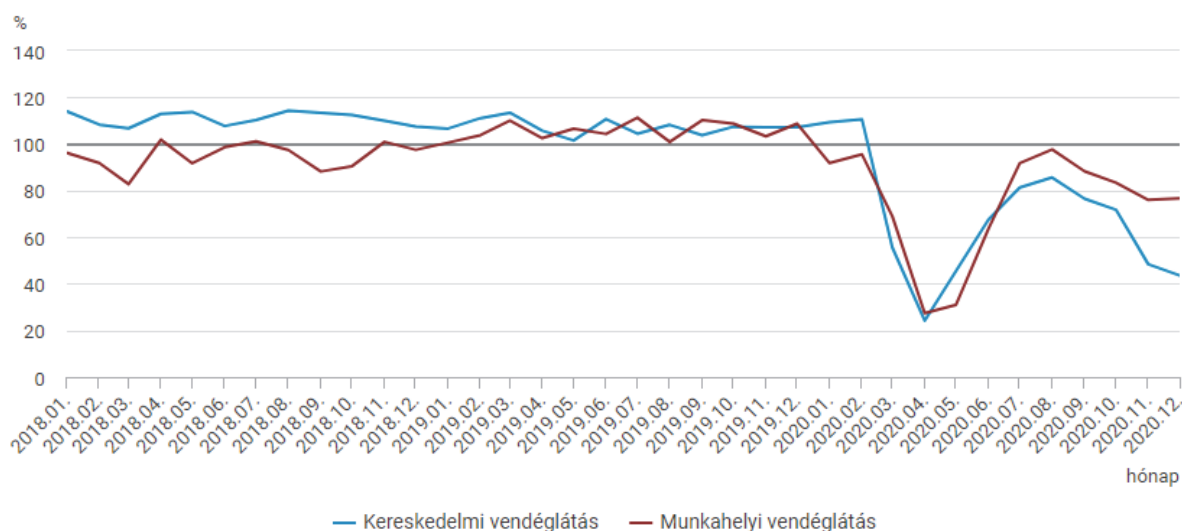
Az árbevétel 90%-a (957 milliárd forint) a kereskedelmi, 10%-a (105 milliárd forint) a munkahelyi vendéglátáshoz kapcsolódott. A 2020-as év jelentős részében érvényben lévő járványügyi korlátozások (helyben fogyasztás megtiltása stb.) elsősorban a nagyobb súlyú kereskedelmi vendéglátást érintették hátrányosan, így a munkahelyi vendéglátás részesedése némileg emelkedett a korábbi évekhez viszonyítva.

A kereskedelmi vendéglátás bevétele rendszerint nyárra koncentrálódik, ami 2020-ban részben a járványügyi korlátozások enyhítésével függött össze: az éves bevétel csaknem 36%-a június–augusztusban keletkezett, míg a munkahelyi vendéglátásban ez az egyik legkevésbé forgalmas időszak. Árucsoportos bontás szerint a vendéglátóhelyek teljes bevételének 80%-a étel, 8,8%-a alkoholmentes ital, 6,9%-a alkoholtartalmú ital, 3,8%-a kávé értékesítéséből származott. Az előző évekhez képest jelentősen visszaesett az italok (kiemelten az alkoholtartalmú italok) eladása, és számottevően emelkedett az ételforgalom részaránya.

2015-höz képest a szezonális és naptárhatástól megtisztított, havi átlag alapján számított értékesítési volumen 6,1%-kal csökkent.

18. ábra

A vendéglátó-forgalom havi volumenindexeinek változása az előző év azonos időszakához képest

Az italüzletek száma csökkent a legnagyobb mértékben

2020 végén a megelőző évekhez képest jóval kevesebb, csaknem 44 ezer kereskedelmi és több mint 6 ezer munkahelyi, rendezvényi és közétkeztetést végző, összesen 50 ezer vendéglátóhely üzemelt Magyarországon.

A kereskedelmi vendéglátó egységeken belül 29 ezer étterem és cukrászda (magában foglalva a büféket és a fagyfaltozókat is), valamint kevesebb mint 15 ezer italüzlet és zenés szórakozóhely volt.

Az elmúlt öt évben az italüzletek és zenés szórakozóhelyek jelentős számban zártak be, miközben **az éttermek száma 25 ezer körül maradt**, a cukrászdák és a munkahelyi vendéglátóhelyek száma pedig folyamatosan bővül.

Területi összehasonlítás

Magyarországon a turizmust jellemző **fővárosi, illetve Balaton térségi koncentráció** mind a szálláshelyi kínálatot, mind a turisztikai keresletet meghatározza. 2020-ban azonban a járvány hatására elmaradtak a külföldi turisták, ami Budapestet jelentősebben érintette.

6. tábla

Budapest és a Balatoni turisztikai régió részesedése a kiemelt turisztikai mutatók alapján, 2020

(%)

Megnevezés	Budapest	Balaton	A többi régió	Ország összesen
Kereskedelmi szálláshelyek				
egység	7,8	18,3	73,9	100,0
férőhely	13,8	25,1	61,1	100,0
belföldi vendégek vendégéjszakái	5,9	28,9	65,2	100,0
külföldi vendégek vendégéjszakái	48,6	14,9	36,5	100,0
Üzleti célú egyéb szálláshelyek				
egység	24,3	36,6	39,4	100,0
férőhely	15,9	37,3	46,8	100,0
belföldi vendégek vendégéjszakái	3,2	36,1	60,7	100,0
külföldi vendégek vendégéjszakái	34,3	26,7	39,0	100,0
Többnapos utazások				
belföldi turisták száma	4,8	27,4	67,8	100,0
belföldi utazáson eltöltött idő	3,7	32,7	63,6	100,0
külföldi turisták száma	37,9	12,1	50,0	100,0

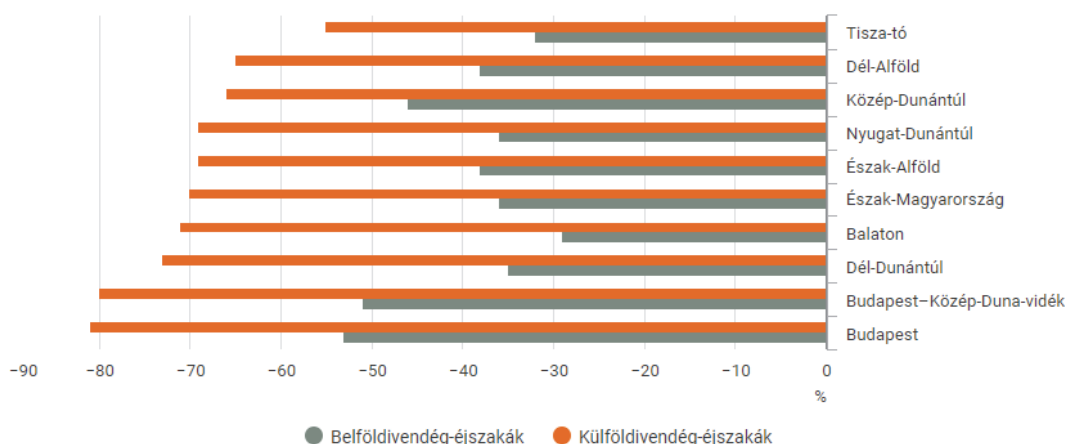
Az összes turisztikai régióban csökkent a vendégéjszakák száma 2019-hez képest

A kereskedelmi szálláshelyeken a belföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák száma legkevésbé a Balatoni turisztikai régióban, legnagyobb mértékben Budapesten esett vissza. A külföldi éjszakák szintén Budapesten csökkentek a leginkább. Az eltöltött éjszakák arányában mind a belföldi vendég-, mind a külföldi vendég-éjszakák esetében a balatoni térség szerepe erősödött.

A belföldi forgalom túlnyomó része vidéken jelentkezett, Budapesten csupán a vendégéjszakák 5,9%-a realizálódott. A legnépszerűbb turisztikai régió a magyarok körében a Balaton volt, ahol az éjszakák közel 30%-át töltötték a belföldi vendégek. A külföldi forgalom változatlanul Budapest-központú: a turisták tízből öt vendégéjszakát a fővárosban töltöttek el.

19. ábra

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának változása az előző évhez képest, turisztikai régióinként, 2020

Az üzleti célú egyéb szálláshelyeken a Tisza-tavi és a Közép-Dunántúli régió kivételével mindegyik turisztikai régióban csökkent a vendégforgalom az előző évhez képest, a visszaesés a Budapest–Közép-Duna-vidék régiót érintette a legjelentősebben. 2019-től eltérően 2020-ban a Balaton térsége volt a legnépszerűbb, ahol a vendégéjszakák 34%-át regisztrálták.

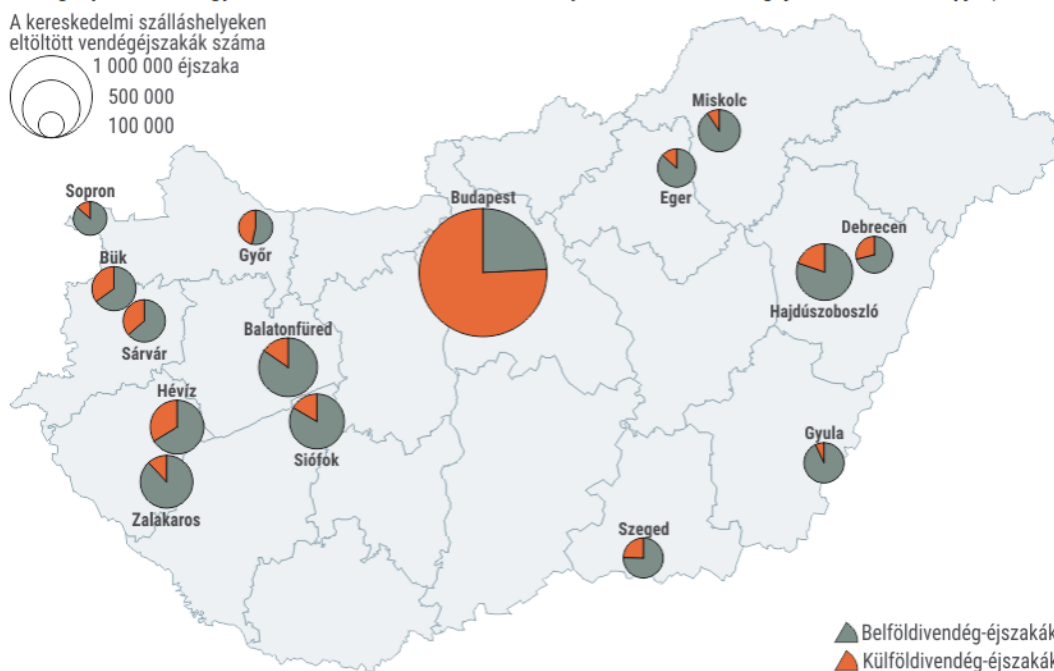
A belföldi vendégek az éjszakák több mint harmadát töltötték a Balatoni turisztikai régióban, a második legkedveltebb Észak-Magyarország volt. A vendégéjszakában mért forgalom a Tisza-tavi és a Közép-Dunántúli mellett a Balatoni régióban is nőtt 2019-hez képest.

A külföldi vendégek forgalmában Budapest visszaszorulásával a Balatoni régió szerepe erősödött.

20. ábra

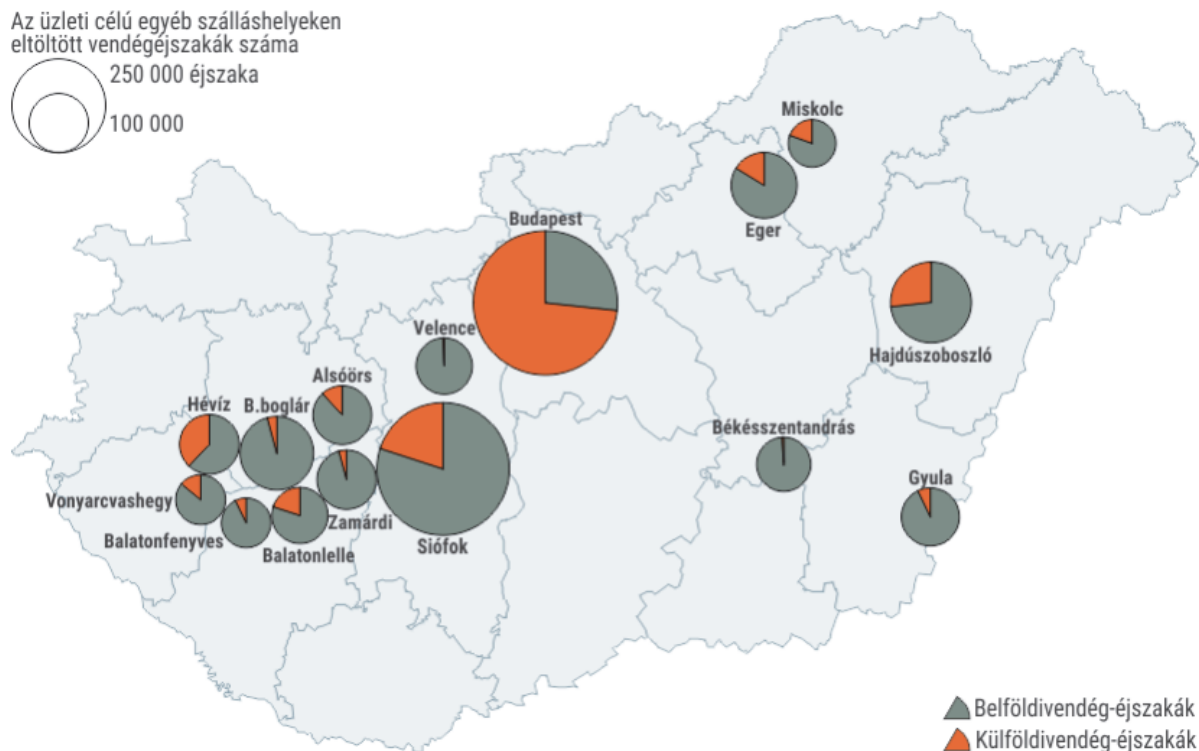
A legnépszerűbb magyar városok a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma alapján, 2020

A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma

21. ábra

A legnépszerűbb magyar városok az üzleti célú egyéb szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma alapján, 2020

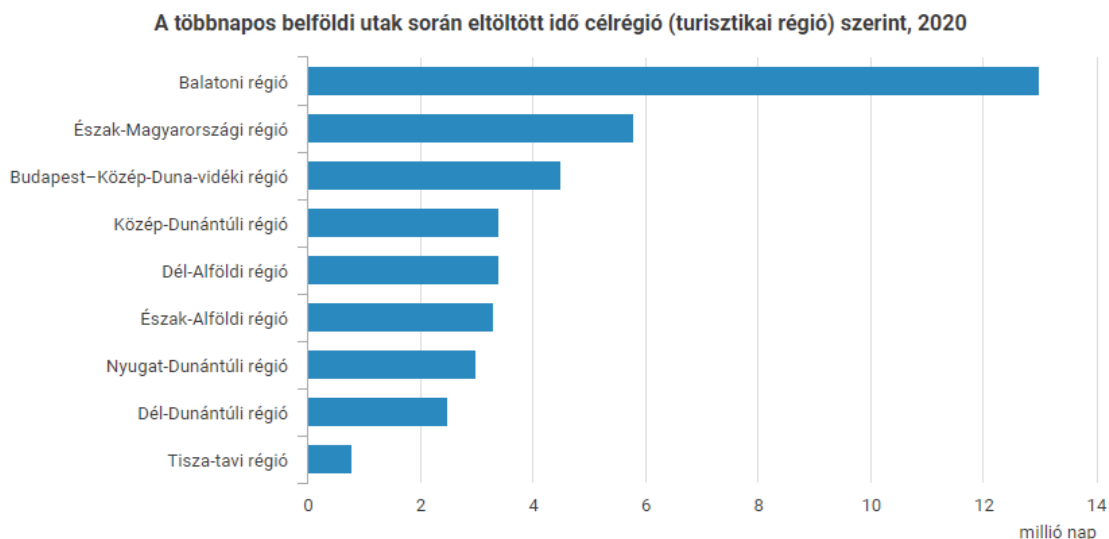

A nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek vendégforgalmában megtartotta kiemelkedő szerepét a Balaton, súlya tovább erősödött: az éjszakák 45%-át regisztrálták a régióban, az előző évi 39%-kal szemben. Az e tekintetben 15 legnépszerűbb település több mint fele a Balaton közelében található. A második legnépszerűbbek Észak-Magyarország szálláshelyei voltak, amelyek a vendégéjszakák 14%-át adták.

Továbbra is a Balaton volt a legnépszerűbb belföldi úti cél

A magyarok a többnapos belföldi turisztikai célú utazásaik során sok esetben nem lépik át a lakóhely régiójának határát, viszont a Balaton térségébe az egész országból nagy arányban utaznak. 2020-ban a korábbinál ugyan kisebb számban, de a többi régióhoz képest nagyobb arányban keresték fel a hazai turisták a Balaton környéki szálláshelyeket, az összes utazásra fordított idő harmadát itt töltötték a magyarok. A járványhelyzet legnagyobb vesztese a Budapest–Közép-Duna-vidék régió volt, ahol a belföldiek által eltöltött idő csaknem a felére esett vissza.

22. ábra

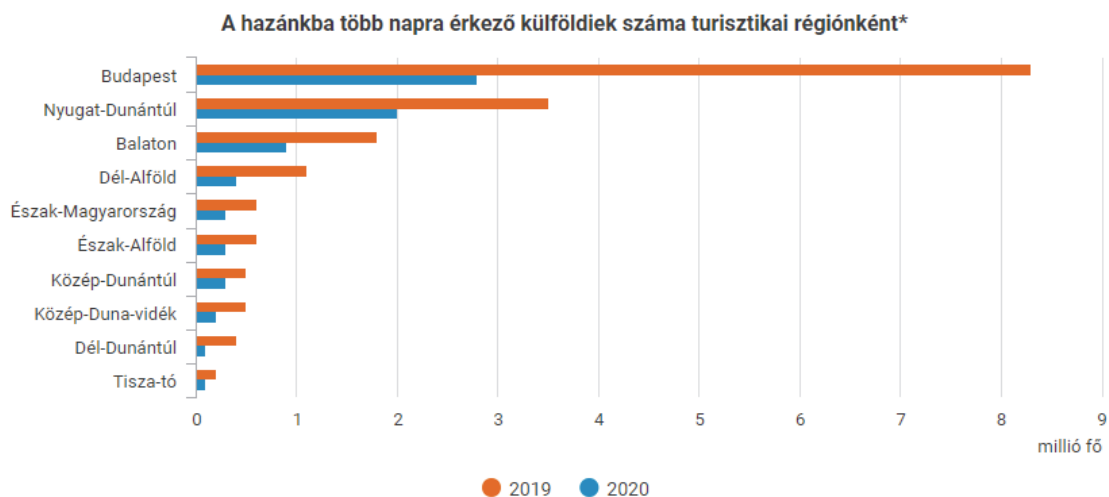
A Balatonnál a Budapestről és Pest megyéből érkező látogatók a megelőző évhez hasonlóan 6,5 millió napot töltöttek el, ami a régió belföldi vendégekhez kötődő forgalmának a fele, a teljes többnapos belföldi turisztikai forgalom 16%-a volt. A turisztikai fogyasztás 37%-a a Balatonhoz, 18%-a az Észak-Magyarországra, 10%-a a Nyugat-Dunántúl régióba tett utazásokhoz köthető.

A III. negyedévben országosan 15%-kal, a Balatonnál azonban csak feleakkora mértékben csökkent az eltöltött idő a megelőző évhez képest.

A több napra látogató külföldiek közel négytizedét Budapest vonzotta

Minden régióban jelentős visszaesés volt tapasztalható, a legnagyobb csökkenés Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön történt, ahol a látogatók közel háromötöde elmaradt. A Budapestre látogatók aránya a korábbi 49%-ról 2020-ban 38%-ra csökkent. 2019-ben a külföldiek 8,3 millió utazást tettek fővárosunkba, 2020-ban ennek csupán töredékét, 2,8 milliót. A Balatonra tett többnapos látogatások száma a felére esett vissza.

23. ábra

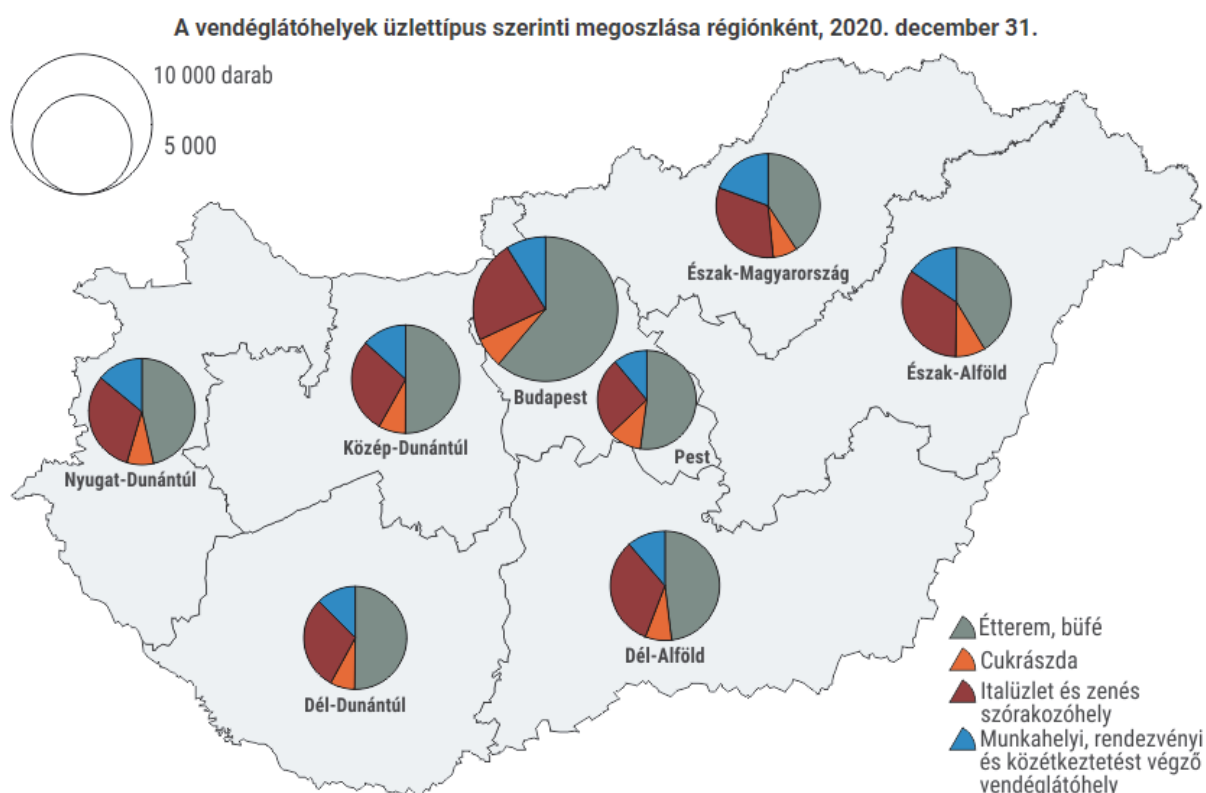

* Budapest és Közép-Duna-vidék adata megbontva szerepel.

Minden ötödik vendéglátóhely a fővárosban található

A vendéglátóhelyek régiók szerinti megoszlása nem mutat változást az előző évhez képest. Az egységek 31%-a Budapesten vagy Pest régióban, 35%-a az Alföldön és Észak-Magyarországon, 34%-a pedig a Dunántúlon üzemelt. **A főváros és Pest részesedése különösen az éttermek, büfék és cukrászdák tekintetében kiemelkedő (35%),** míg az italüzletek és a zenés szórakozóhelyek, illetve a munkahelyi vendéglátás esetében némileg alacsonyabb (25, illetve 23%).

24. ábra

[1]: ↑ Forrás: Eurostat. Az egyes európai uniós országok szálláshelyi adatainak lefedettsége eltérő lehet.

[2]: ↑ A magyarországi adatok a kereskedelmi és a nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyek adatait tartalmazzák.

[3]: ↑ Az egyéb szálláshelyek a nem magánszemélyek által üzemeltetett, jellemzően a magán szálláshelyeknél nagyobb kapacitású szálláshelyek, például egy társasházban több lakás rövid távú bérbeadása egy üzemeltető által.

[4]: ↑ A Covid19-járvány miatt életbe lépett veszélyhelyzeti intézkedések, köztük a 2020. március közepétől bevezetett határázár és az adatfelvételek szüneteltetése miatt a turisztikai

keresletre vonatkozó éves adatok időszakonként eltérő becsléssel készültek. Az adatszolgáltatók alacsony száma miatt a publikált adatok megbízhatósága csökkent, és azok csak korlátozottan összehasonlíthatók a korábbi időszakok adataival.

[5]:[↑] A Covid19-járvány miatt életbe lépett veszélyhelyzeti intézkedések, köztük a 2020. március közepétől bevezetett határzár és az adatfelvételek szüneteltetése miatt a turisztikai keresletre vonatkozó éves adatok időszakonként eltérő becsléssel készültek. Az adatszolgáltatók alacsony száma miatt a publikált adatok megbízhatósága csökkent, és azok csak korlátozottan összehasonlíthatók a korábbi időszakok adataival.

Jelmagyarázat:

+ = Előzetes adat.

– = A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.

További adatok, információk

[Módszertani megjegyzések, fogalmi meghatározások](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjön velünk kapcsolatba](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu